

Gemeente Maastricht

Stand van zaken buurtnetwerken

September 2019

Inhoudsopgave

Inleiding³

1	Beschrijving nieuwe werkwijzen zelfsturing	4
1.1	Wat vooraf ging	4
1.2	Uitwerking bestuursopdracht herinrichting buurt- en wijkgericht werken	4
1.3	Zelfsturing versus burgerparticipatie	5
1.4	Eigenaarschap van bewoners	6
1.5	Rol en taken van een buurtnetwerk	7
1.6	De procescoördinatoren zelfsturing en de opbouwwerkers Trajekt	7

2	Ervaringen 4 jaar zelfsturing Maastricht	9
2.1	Besluiten vanaf 2016	9
2.2	Bevindingen	9

3	Voorstel subsidieregeling en collectieve ondersteuning 2020	11
3.1	De subsidie voor 2020	11
3.2	De collectieve ondersteuning	11

Bijlagen 13

	Overzicht ontwikkeling buurtnetwerken Maastricht (augustus 2019)	13
	Verslag dialoogbijeenkomst 4 september 2019	14

Inleiding

Op 3 november 2015 heeft het college van de gemeente Maastricht besloten om in de volle breedte in te zetten op zelfsturing van bewoners en bewonersgroepen. Aanleiding hiervoor was het coalitieakkoord Wij Maastricht! waarin dit college met een hoog ambitieniveau nadrukkelijk heeft vastgelegd dat het buurt- en wijkgericht werken zodanig effectief en efficiënt moet worden ingericht dat dit aansluit op het huidige tijdsgewricht van burgerparticipatie, de veranderingen in de samenleving en de nieuwe bestuursstijl. Het besluit om volledig in te zetten op zelfsturing maakt onderdeel uit van een reeks eerder genomen besluiten, waaronder het wijzigen van het subsidiebeleid voor vrijwilligersorganisaties, het vervallen van de buurtbudgetten, het vervangen van de wijkenaanpak oude stijl door meerjarenafspraken met de corporaties en het inzetten van een leerprogramma 'de veranderende overheid' voor ambtenaren.

In deze tussenstand kijken we terug op de afgelopen 4 jaar en proberen we een antwoord te geven op de vraag hoe zelfsturing in de praktijk vorm krijgt. Dit is geen eenvoudig te beantwoorden vraag, omdat dit veel te maken heeft met verwachtingen, beelden uit het verleden en een nog niet uitgekristalliseerde kijk op het eigenaarschap van bewoners en de rol van overheid in deze.

Deze tussenstand is als volgt opgebouwd. In het eerste hoofdstuk wordt de voorgeschiedenis beschreven van buurtgericht werken in Maastricht en hoe de bestuursopdracht herinrichting buurt- en wijkgericht werken is uitgewerkt. Ook wordt ingegaan op het concept van zelfsturing en de rol van de procescoördinator zelfsturing en de opbouwwerker hierin. In het tweede hoofdstuk beschrijven we de besluiten en de bevindingen van de afgelopen 4 jaar. Omdat zelfsturing een langdurig proces is, moeten deze bevindingen nadrukkelijk worden gelezen als een tussentijdse stand van zaken in een langdurig proces waarin de actoren (bewoners, buurtnetwerken, ambtenaren, college- en raadsleden) samen zoeken naar nieuwe verhoudingen. Hoofdstuk 3 bevat het voorstel voor 2020.

NB

De bevindingen en het voorstel voor 2020 is tijdens een dialoogbijeenkomst met de buurtnetwerken d.d. 4 september 2019 met hen besproken. Het verslag van deze bijeenkomst is als bijlage aan deze notitie toegevoegd.

1 Beschrijving nieuwe werkwijzen zelfsturing

1.1 Wat vooraf ging

Maastricht kent een lange geschiedenis van buurtgericht werken. In de jaren '70 begonnen bij stadsvernieuwing, toen buurtcomités voor het eerst gesprekspartner waren van de gemeente en de bouwverenigingen. In die jaren is de inspraak geboren. Stadsvernieuwing werd in de jaren '80 gevolgd door sociale vernieuwing. Dit leidde tot het Bureau Inspraak en Ondersteuning. In de jaren'90 deed het Grote Stedenbeleid haar intrede. Inspraak ontwikkelde zich tot participatie en daarmee ontstond het Bureau Buurtgericht Werken met één gemeentelijke stadsdeelcoördinator voor de drie diensten van toen. Later gevolgd door vier stadsdeelleiders binnen de dienst Stadsbeheer en Facilitaire Zaken (SBF) die zich voornamelijk bezig hielden met het dagelijks fysiek beheer van buurten. Vanaf 2001 wordt een start gemaakt met gebiedsgericht werken met het model van wijkteams. Het buurtgericht werken ontwikkelt zich van uitsluitend fysiek beheer en onderhoud naar een breed scala aan thema's, zoals jeugd, veiligheid, sociale cohesie, buurteconomie en communicatie.

In 2007 wordt voor het door de gemeente en de woningbouwcorporaties ingestelde leefbaarheidsfonds de Verordening Geld voor de Buurten vastgesteld. De verordening vormt het kader voor de buurtbudgetten waar de buurtplatforms aanspraak op kunnen maken. In 2008 volgt het convenant tussen het college en de buurtkaders.

Met de kredietcrisis en de aankomende decentralisaties van het sociaal domein is het zwaartepunt vanaf 2010 steeds meer verschoven van fysiek naar sociaal. Na eerst tijdelijk aangehaakt te zijn geweest aan het Veiligheidshuis is in 2013 besloten om Bureau Buurtgericht Werken onder te brengen bij organisatieonderdeel Beleid en Ontwikkeling - Sociaal.

Buurtplatforms, en nu de buurtnetwerken, buurten en daarmee ook het buurtgericht werken hebben altijd een grote politieke belangstelling. Met name de representativiteit van de buurtplatforms en de besteding van de buurtbudgetten waren in de periode 2007-2013 op gezette tijden onderwerp van het politieke debat. Met name 2013 was een bewogen jaar en stond geheel in het teken van het rekenkamerrapport 'Besteding van de buurtplatformgelden in Maastricht' uit november 2012. In 2014 besloot het college in hun coalitieakkoord 'Wij Maastricht!' tot de bestuursopdracht herinrichting buurt- en wijkgericht werken. In deze bestuursopdracht is nadrukkelijk vastgelegd dat het buurt- en wijk gericht werken zodanig effectief en efficiënt moet worden ingericht dat dit aansluit op het huidige tijdsgewricht van burgerparticipatie, de veranderingen in de samenleving en de nieuwe bestuursstijl.

1.2 Uitwerking bestuursopdracht herinrichting buurt- en wijkgericht werken

De bestuursopdracht herinrichting buurt- en wijkgericht werken is gefaseerd uitgevoerd. Eerst is in 2014 besloten om het subsidiebeleid voor vrijwilligersorganisaties welzijn en zorg en buurtplatforms te wijzigen. De Verordening Geld voor de Buurten is per 2015 ingetrokken en daarmee zijn ook de buurtbudgetten vervallen. Dit was een gevolg van het wegvallen van de substantiële bijdrage uit het leefbaarheidsfonds en de veranderende inzichten. Na twee overgangsjaren (2015 en 2016) is een nieuw subsidiesysteem geïntroduceerd waarbij er onderscheid werd gemaakt tussen vaste subsidies (bedoeld voor de organisatiekosten) en flexibele subsidies voor het aanvragen van incidentele projecten en activiteiten. Ook is in 2014 besloten om de oude wijkenaanpak te vervangen door meerjarenafspraken met de corporaties.

In 2015 is een participatief proces gestart met de buurtplatforms en hebben ze een werkgroep van 9 leden ingesteld om samen met de gemeente te kijken naar het nog geldende convenant. Het proces startte met wantrouwen, omdat het convenant ter discussie was gesteld en door het wegvallen van de buurtbudgetten.

Als gevolg van een gezamenlijk inspirerend werkbezoek van de werkgroep, de wethouder, ambtenaren, professionals van Trajekt en de corporaties aan Peel en Maas en Venlo in april 2015 veranderde het wantrouwen in de werkgroep al snel in vertrouwen in de toekomst. Oorzaak hiervan was een hele andere kijk op de rol van de bewoner(s) en de rol van de overheid in deze. Dit leidde er toe dat de werkgroep in november 2015 in de vorm van een zogenaamd [Buurtnetblad](#) zelf hun visie presenteerde over hun eigen toekomstige rol en taken als buurtnetwerk. Het buurtnetwerk is aanjager, netwerker, praatpaal, coach en bouwt aan bewonerskracht door bewoners te verbinden.

Naast een hele nieuwe kijk op hun eigen rol wordt ook de rol van de gemeente in het buurtnetblad verwoord. De gemeente werd gevraagd om de ontwikkeling naar buurtnetwerken te ondersteunen met:

- 1) het veranderen en verbeteren van de bewoners- en buurtgerichte houding en vaardigheden van de ambtenaren en, indien nodig, het aanpassen van de organisatie;
- 2) het beschikbaar stellen van voldoende capaciteit opbouwwerk, en;
- 3) in zeer specifieke gevallen inzetten van professionele teams.

Omdat de visie inhoudelijk volledig past binnen het huidige tijdsgewricht van burger- en overheidsparticipatie heeft het college besloten om de uitwerking van de visie 'buurtnetwerken' actief te ondersteunen¹. Hiervoor is het oude buurtgericht werken doorontwikkeld naar een nieuwe werkwijze zelfsturing en is de functie stadsdeelmanager doorontwikkeld naar de functie procescoördinator zelfsturing inclusief een personele uitbreiding van 2 fte naar 4fte in het eerste half jaar van 2016. Tevens is een leertraject ingezet waar de procescoördinatoren zelfsturing en de opbouwwerkers van Trajekt met elkaar elkaars rollen verkennen.

Aan de wens om in zeer specifieke gevallen professionele teams in te zetten, is tegemoetgekomen door sociale teams uit te rollen over de stad en de veilige buurtenteams uit te breiden van 4 naar 7. In de ambtelijke organisatie is onder de noemer 'Academie De Veranderende Overheid' een intern leerproces opgezet waarin ambtenaren van verschillende organisatieonderdelen aan de hand van lopende trajecten met elkaar reflecteren op de verschillende rollen van de gemeentelijke overheid.

1.3 Zelfsturing versus burgerparticipatie

Zelfsturing is niet hetzelfde als burgerparticipatie. Daar waar voorheen het accent lag op eerst inspraak en later ook op participatie, gaat zelfsturing nog een stap verder. Zelfsturing is toekomstgericht denken door bewoners die zelf verantwoordelijk zijn en ook willen nemen voor de eigen leefomgeving. Niet alleen meepraten over de gemeentelijke plannen/beleid en meedoen, maar daadwerkelijk zelf onderzoeken wat een buurt (in de toekomst) nodig heeft.

Het verschil tussen zelfsturing en burgerparticipatie is dat burgerparticipatie primair gericht is op het belang dat de overheid bij het uitvoeren van beleid hecht aan de inbreng van burgers. Vervolgens regisseert de overheid deze inbreng en de mate waarop deze inbreng wordt benut. Het vertrekpunt bij burgerparticipatie ligt vooral bij het versterken c.q. legitimeren van het overheidsdenken en handelen. Bij zelfsturing ligt de nadruk op het versterken van de burger in zijn relatie tot de overheid en maatschappelijke organisaties. De leidende overtuiging onder het concept zelfsturing is dat er veel meer kennis en kunde in de samenleving zit dan in het gemeentehuis wordt gedacht. Zelfsturing is veel meer een groeiproces van een buurt c.q. gemeenschap waarin burgers samen ontdekken, met vallen en opstaan, hoe zij een vitale buurt c.q. gemeenschap kunnen vormen. Zelfsturing is daardoor in tijd nooit afgerond en is een continu voortgaande beweging. Burgerparticipatie is een tijdgebonden proces met vaak vooraf meegegeven kaders, waarin burgers om hun mening wordt gevraagd.

¹ Zie [Collegebesluit Nieuwe werkwijzen gericht op zelfsturing](#) d.d. 3 november 2015

Zelfsturing en burgerparticipatie zijn geen tegenpolen van elkaar, het is niet het een of het ander. Sommige onderwerpen lenen zich beter voor zelfsturing en bij andere thema's passen meer de instrumenten van burgerparticipatie². Zelfsturing is daarbij verbindend/overkoepelend en kan alle onderwerpen raken die een vitale gemeenschap maken, participatie gaat over specifieke onderwerpen.

1.4 Eigenaarschap van bewoners

Om helder onderscheid te maken tussen zelfsturing en burgerparticipatie, staat in het Buurtnetblad uit 2015 het thema eigenaarschap centraal. Met een helder onderscheid wie waar de eigenaar van is, kunnen rollen, taken en bevoegdheden duidelijk worden. Onderstaand schema kan een bruikbaar instrument zijn om de rol van de bewoners, een buurtnetwerk, de gemeente en professionele organisaties te verduidelijken. Bewoners zijn aan zet in het openbaar domein, de gemeente is eigenaar van het publieke domein.

Eigenaarschap: leg eens uit?

Het Buurtnetblad stelt:

Steeds meer onderwerpen en ontwikkelingen behoren tot de leefwereld van bewoners. Deze zijn in het verleden onder druk van de professionalisering naar de overheid cq professionele organisaties toegetrokken, maar horen daar feitelijk niet thuis Wonen, leefbaarheid, welzijn, zorg, voorzieningen, inrichting van de omgeving, opvoeden en opgroeien van kinderen, verenigingen, ondernemen zijn allemaal onderwerpen waarvan het eigenaarschap grotendeels of geheel bij bewoners ligt.

- In het publieke domein is de overheid altijd leidend. In het openbare domein is de buurt/bewoners leidend, soms met ondersteuning van de overheid.

² Vrij vertaald uit *Zelfsturende vitale gemeenschappen*, (mei 2010, Jan Custers, Geert Schmitz) en *Zelfsturing 3.0* maart 2017, Gemeente Peel en Maas

- Bij zaken in het openbare domein (type 1 en 2) doet de gemeente niets, als ze niet gevraagd wordt om iets te doen. Indien de gemeente/professionals te veel aanwezig is/zijn in het publieke domein, ondermijnt dat eerder de bewonerskracht dan dat deze wordt versterkt.
- De rol van de gemeente verandert: van maken naar mogelijk maken, van controleren naar faciliteren en enthousiasmeren en van denken in regelgeving naar denken in mogelijkheden. Kort gezegd volgens het buurtnetblad: van vinken naar vonken!

1.5 Rol en taken van een buurtnetwerk

In het Buurtnetblad is de kerntaak van een buurtnetwerk als volgt beschreven: een visie ontwikkelen over de toekomst van de eigen buurt en kijken of je een rol kunt vervullen om de visie te realiseren, met name door de buurtbewoners zelf. Bijv. door het instellen van werkgroepen waar bewoners in zitten die met het desbetreffende onderwerp veel affiniteit hebben of zelfs kennis. Het buurtnetwerk let er dan ook op dat de diverse werkgroepen elkaar niet beconcurreren vanuit tegengestelde belangen. Het buurtnetwerk is de enthousiasmerende en verbindende schakel tussen groepen mensen in de buurt en met de overheid/het maatschappelijk middenveld. Zij zijn niet formeel representatief, maar zijn in een ideale situatie voor iedere bewoner en organisatie een natuurlijke partner.

Om de leefbaarheid in een buurt op peil te houden c.q. te verbeteren, kijkt een buurtnetwerk naar vijf terreinen die belangrijk zijn voor de buurt om een vitale buurt te zijn of te worden. Deze zijn: de verzorgings-, woon-, onderwijs- en werksituatie, het sociale klimaat en de bestuurlijke omgeving.

De eerste stap voor een buurtnetwerk in oprichting is het maken van een plan van aanpak, waarin het toekomstige buurtnetwerk beschrijft hoe zij bewoners willen betrekken en welke activiteiten zij willen uitvoeren om te komen tot een buurtplan.

De tweede stap is het maken een buurtplan. Het buurtplan beschrijft:

1. de optimale leefbaarheid en vitaliteit van de buurt op de vijf terreinen die belangrijk zijn om een vitale buurt/gemeenschap te zijn
2. de wijze waarop de buurt zelf aan de slag gaat met de verbeterpunten en welke prioriteiten daarbij worden gesteld, en
3. welke ondersteuning wordt gevraagd van de gemeente en/of maatschappelijke organisaties.

1.6 De procescoördinatoren zelfsturing en de opbouwwerkers Trajekt

Belangrijkste taak van de procescoördinatoren zelfsturing is het ondersteunen van de buurtplatforms en nieuwe bewonersgroepen in het transitieproces naar buurtnetwerk én het ondersteunen van bewonersinitiatieven. Dit betreft de initiatiefnemers maar ook het verder brengen van een initiatief binnen de gemeentelijke en andere professionele organisaties. Iedere procescoördinator heeft zijn/haar eigen buurten. Daarnaast heeft iedere procescoördinator nog een specifiek thema als specialisme (de fysieke leefomgeving, 'iedereen telt mee, dóet mee en zorgt mee', student en stad en sociaal ondernemerschap).

Belangrijkste taken van het opbouwwerk zijn burgers (actieve burgers, vrijwilligers, vrijwilligersorganisaties, burgerinitiatieven enz.) stimuleren om te participeren in hun leefomgeving en het versterken van de sociale infrastructuur in buurten waarbinnen burgers verantwoordelijkheid kunnen nemen voor ontmoeting, leefbaarheid en zorg voor elkaar. De opbouwwerkers nemen deel aan het Sociale Team en, indien aanwezig, ook aan het Veilige Buurten Team. De rol van de opbouwwerker kan in deze (vooral bestaande uit professionals) teams gezien worden als de leefwereldspecialist.

Het grote verschil tussen de procescoördinator zelfsturing en de opbouwwerker is dat de procescoördinator zelfsturing als vertegenwoordiger van de gemeente opereert tussen de 'leefwereld' en 'systeemwereld' en de opbouwwerker zich volledig richt op 'leefwereld'.

Parallel aan het proces in buurten zelf is een leertraject gestart waarbij de procescoördinatoren zelfsturing en de opbouwwerkers gezamenlijk elkaars rol en taken verkennen. In de praktijk betekent het telkens aftasten hoe zij samen de ondersteuning aan actieve buurtbewoners en het buurtnetwerk in ontwikkeling effectief kunnen vormgeven.

* Methodiek zelfsturing

De opbouwwerkers en de procescoördinatoren zelfsturing werken volgens de zogenaamde Asset-Based Community Development (ABCD) - methodiek. Doel van de ABCD-methodiek is van binnenuit (vanuit eigenaarschap) werken aan een vitale buurt door sociale relaties tot stand te brengen en onvermoede capaciteiten van bewoners, organisaties en instellingen binnen de lokale gemeenschap te mobiliseren. De ABCD-methode wordt gekenmerkt door het expliciet betrekken van alle buurtbewoners (ongeacht leeftijd of herkomst) die onderling nog weinig contact hebben. De ABCD-methode sluit nauw aan bij het concept van buurtnetwerken, zoals dit in het Buurtnetblad is vastgelegd. Ook hier wordt door een zo'n representatief mogelijke groep bewoners gefaseerd gewerkt aan een visie en een plan voor de gemeenschap, gericht op de lange termijn en het oplossen van concrete problemen. Het plan vormt de basis waarmee de buurt, in aanvulling op de eigen bronnen, op zoek gaat naar externe ondersteuning.

2 Ervaringen 4 jaar zelfsturing Maastricht

2.1 Besluiten vanaf 2016

Eind 2015 waren 34 buurtplatforms actief. Samen met de werkgroep van de buurtplatforms is een ondersteuningsprogramma opgesteld dat in 2016 uitsluitend was gericht op deze buurtplatforms. Ook is samen met de werkgroep een [Uitvoeringsregeling buurtnetwerken](#) voor de periode 2017 en 2018 opgesteld. In de uitvoeringsregeling zijn de subsidievoorwaarden en bedragen opgenomen. De subsidievoorwaarden zijn afgestemd op het concept van zelfsturing. Dit houdt in dat het betrekken van bewoners en maken van een [plan van aanpak](#) voor het ontwikkelen van een [buurtplan c.q. visie](#) centraal staan in de regeling.

Het proces rondom de buurtnetwerken in ontwikkeling wordt continue gevolgd. Begin 2018 heeft een [Stand van zaken buurtnetwerken](#) plaatsgevonden en is in overleg met een overleggroep financiën en een overleggroep ondersteuning de uitvoeringsregeling voor 2018 aangepast. Belangrijkste wijziging was een extra subsidiemogelijkheid voor buurten met veel kwetsbare bewoners.

In de zomer van 2018 heeft een vertegenwoordiging van de buurtnetwerken in ontwikkeling hun [tweede Buurtnetblad](#) gepresenteerd met daarin de conclusie dat 90% van hen positief is over de toekomst, maar een kwart is onzeker over de slagingskans. Slechts 12% kan structureel voldoende actieve bewoners enthousiasmeren. Geconcludeerd wordt dat het nog een aantal jaren duurt voordat er structureel voldoende actieve bewoners worden gevonden die zelf aan de slag gaan en zich eigenaar voelen van hun leefomgeving. Uit hun eigen enquête blijkt verder dat de buurtnetwerken in ontwikkeling van mening zijn dat de professionele ondersteuning beter moet zijn. Daarnaast vraagt men ook om meer waardering en ondersteuning door college en raad.

In het najaar van 2018 heeft een evaluatie plaatsgevonden van de Verordening Vrijwilligersactiviteiten Welzijn en Zorg. Besloten is een onderzoek uit te voeren naar een nieuw werkbaar, transparant systeem, waarbij buurtgerichte inzet en aansluiting bij buurtgerelateerde problematiek kan worden meegewogen. De uitvoeringsregeling buurtnetwerken is in afwachting van de uitkomst van dit onderzoek verlengd tot en met 31 december 2019³.

Op 13 november 2018 heeft gemeenteraad de motie '[Subsidiecriteria](#)' aangenomen die het college opdraagt het subsidiebeleid met betrekking tot buurtnetwerken tegen het licht te houden met als doel duidelijke kaders te stellen hieromtrent. Dit omdat het doel van de buurtnetwerken om een lokale visie te ontwikkelen te vaag is geformuleerd en ruimte overlaat voor een te brede interpretatie.

2.2 Bevindingen

1. Eind september 2018 waren er 25 buurtnetwerken in ontwikkeling en 3 bewonersgroepen oriënteren zich of zij een buurtnetwerk willen starten. Nu bijna 1 jaar later zijn er 26 buurtnetwerken in ontwikkeling en 2 initiatiefgroepen⁴ die zich oriënteren om een buurtnetwerk te starten.
2. Eigenaarschap van bewoners, zoals verwoord in het Buurtnetblad 2015, en dus zelfsturing staat nog in de kinderschoenen. Alle actoren (bewoners, buurtnetwerkers, ambtenaren, college- en raadsleden) zoeken in deze fase nog wat dit betekent en of ze dit ook daadwerkelijk willen.

³ Zie collegebesluit [Uitvoeringsregeling Buurtnetwerken Regeling Bewonersinitiatieven 2019](#) d.d. 23 oktober 2018.

⁴ Zie bijlage 1 voor het overzicht per buurt

3. In de huidige subsidieregeling ligt, zoals gezegd, de focus op het - met buurtbewoners - maken van een buurtplan. Medio maart 2018 dacht meer dan de helft van de buurtnetwerken dat ze het buurtplan voor november 2018 konden indienen. Echter, op dit moment zijn slechts acht buurten hier in meer of mindere mate mee bezig. De opzet en de status van deze plannen zijn zeer divers. Het ene plan omvat meer de acties van het buurtnetwerk en is in die zin eerder een plan van aanpak dan een buurtplan. Een ander plan laat nadrukkelijk de zoektocht zien om te komen tot een buurtplan, terwijl weer een ander plan vooral laat zien hoe het buurtnetwerk met werkgroepen is georganiseerd.
4. De verschillen tussen buurtnetwerken zijn deels te verklaren door de verschillen in buurten. Echter, opvallend is dat ook buurten, die qua samenstelling op elkaar lijken, heel verschillend kunnen zijn. Dit verschil is deels te verklaren door de opvattingen en competenties van de individuele bestuursleden en de mate waarin zij het concept zelfsturing daadwerkelijk omarmen.
5. Bij de buurtnetwerken, die voorheen buurtplatforms waren, geldt dat de wijze waarop zij de rol als buurtplatform invulden, sterk bepaalt hoe ze tegen het concept van buurtnetwerk aankijken. Sommigen zien weinig verandering. Anderen gebruiken de geboden ondersteuning om te proberen of ze meer bewoners kunnen betrekken en zien het als een kans. Daarbij speelt tevens mee dat degenen die meer het accent hadden liggen op het organiseren van activiteiten dan de rol van verbinder, het nieuwe subsidiebeleid moeilijk blijven vinden.
6. Van de extra subsidiemogelijkheid van € 3.000,00 voor de buurten met veel kwetsbare bewoners heeft slechts 1 buurtnetwerk gebruik gemaakt. Een ander buurtnetwerk, die hiervoor in aanmerking komt, heeft aangegeven dat het nu nog niet nodig was en dat ze hier in de toekomst misschien wel gebruik van willen maken.
7. Daar waar het oude buurtplatform met andere bestuursleden verder is gegaan als buurtnetwerk in ontwikkeling of een nieuwe initiatiefgroep is ontstaan die een buurtnetwerk willen starten, spelen ervaringen uit het verleden uiteraard veel minder of zelfs geen rol. Deze toekomstige buurtnetwerken zien zichzelf vooral als aanjager en verbinder in de buurt en veel minder als uitvoerder van activiteiten.
8. Van de aangeboden collectieve ondersteuning (zoals inspiratiebijeenkomsten, workshops etc.) maakt niet iedereen gebruik. Veel gehoorde opmerking is dat het agenda technisch erg veel is voor een buurtnetwerk om overal aan mee te doen. Vooral ook omdat een deel van de buurtnetwerken op dit moment nog slechts bestaat uit enkele bestuursleden en ze moeite hebben met het vinden van bewoners die zich bij hen willen aansluiten.

Uitkomst dialoogbijeenkomst 4 september 2019

Deze bevindingen zijn tijdens een dialoogbijeenkomst⁵ besproken met de buurtnetwerken. 20 van de 26 buurtnetwerken en de 2 initiatiefgroepen waren aanwezig. Conclusie is dat de mensen, die al lange tijd actief zijn, zich goed kunnen vinden in deze bevindingen. Wel werd opgemerkt dat door de implementatie van de nieuwe werkwijze de afstand tussen de gemeente en de buurtnetwerken groter is geworden. Nu zij niet meer de vaste gesprekspartner zijn van de gemeente maken zij zich zorgen dat ze te laat horen van plannen die belangrijk zijn voor hun buurt.

⁵ Zie bijlage 2

3 Voorstel subsidieregeling en collectieve ondersteuning 2020

3.1 De subsidie voor 2020

In de uitvoeringsregelingen Buurtnetwerken 2017-2018 en 2019 stond het samen met buurtbewoners maken van een buurtplan (de toekomstvisie van het buurtnetwerk) én bewoners te stimuleren om dit plan zelf te realiseren centraal. Nu na een drietal jaren ervaring met deze uitvoeringregeling constateren we dat deze ambitie voor een groot deel van de buurten nog te hoog is. Om deze reden wordt in de bijgevoegde conceptregeling 'Nadere regels subsidieverlening buurtnetwerken 2020' een onderscheid gemaakt in enerzijds de kerntaak van een buurtnetwerk: de verbindende en stimulerende rol, en anderzijds het samen met buurtbewoners en organisaties maken van een buurtanalyse en buurtplan. Dit biedt helderheid over het doel van de subsidie. De basissubsidie (zie artikel 3 in de regeling) is bedoeld voor de verbindende en stimulerende rol. Voor het maken van een buurtanalyse en buurtplan kan een toeslag worden aangevraagd. Hierdoor kan rekening worden gehouden met het eigen tempo van de buurt. De buurt bepaalt zelf of ze wel of niet een buurtanalyse en buurtplan maken en wanneer ze dat willen doen.

In de nieuwe conceptregeling zijn een aantal wijzigingen doorgevoerd. Deze zijn:

1. Sterkere focus op de primaire rol van een buurtnetwerk, te weten het verbinden en stimuleren van (actieve) buurtbewoners, (vrijwilligers)organisaties en bedrijven om zich actief in te zetten voor de eigen leefomgeving.
2. De component ad €750,00 voor de transitie naar een buurtnetwerk is omgezet in een toeslag voor het maken van een buurtanalyse en buurtplan.
3. Activiteitenbudget ad € 3.000,00 voor de 9 buurten met veel kwetsbare bewoners is in de regeling vervallen, doch een alternatief is in voorbereiding en wordt bij de besluitvorming meegenomen.
4. Nieuwe initiatiefgroepen vallen vanaf 2020 onder deze regeling en hoeven vanaf dat moment geen subsidie meer aan te vragen via de Regeling Bewonersinitiatieven.

Uitkomst dialoogbijeenkomst 4 september 2019

De sterkere focus op de verbindende rol van de buurtnetwerken in combinatie het vervallen van de verplichting om een buurtanalyse en buurtplan te maken heeft veel draagvlak onder de buurtnetwerken.

De basissubsidie wordt toereikend beschouwd, ook omdat er weinig wijzigingen worden doorgevoerd en ze gewend zijn aan deze bedragen. Het omzetten van de component van € 750 voor de transitiekosten in een toeslag voor het maken van een buurtanalyse en buurtplan is nauwelijks een bespreekpunt, behoudens voor de buurten met veel kwetsbare bewoners. Ook omdat zij daarnaast het voor hen ingestelde activiteitenbudget verliezen.

3.2 De collectieve ondersteuning

Naast de individuele ondersteuning door de procescoördinatoren zelfsturing en de opbouwwerkers kunnen buurtnetwerken gebruik maken van de algemene reguliere vrijwilligersondersteuning van Trajekt, bijvoorbeeld van de workshops en de spreekuren. Tevens is veel informatie over vrijwilligerswerk beschikbaar op de website [Maastricht Doet!](#), zoals informatie over het werken met vrijwilligers, fondsenwerving, subsidies en wet- en regelgeving.

Specifiek voor buurtnetwerken wordt, gelet op hun specifieke rol van verbinder in de buurt, de volgende collectieve ondersteuning ingezet.

2019 November 2019: Bijeenkomst met herhaling van onderwerpen uit voorgaande workshops (Workshop is bedoeld voor nieuwe besturen/bestuursleden en uiteraard voor iedereen die de informatie nog eens wil horen.)

Onderwerpen:

- Maastricht in Cijfers
- Het maken van een plan van aanpak
- Subsidiemogelijkheden

2020 1 x per kwartaal: Inhoudelijke masterclass voor buurtnetwerken

Idee:

- 'Omgevingswet: wat betekent dit voor jouw buurt?' door Anhilde de Jong (procesmanager Gemeente Maastricht)
- ABCD-methodiek en de Burgerbegroting door Joop Hofman

Masterclass 3 en 4 zijn nog nader te bepalen. Ideeën zijn zeer welkom.

1x per halfjaar: Buurtnetwerken in dialoog met raads- en burgerleden

Uitkomst dialoogbijeenkomst 4 september 2019

Het collectief ondersteuningsprogramma is besproken en heeft de goedkeuring van de buurtnetwerken.

Naast de genoemde inhoudelijke masterclasses willen zij graag gefaciliteerd worden in het uitwisselen van ervaringen, zodat zij van elkaar kunnen leren.

Bijlagen

Overzicht ontwikkeling buurtnetwerken Maastricht (augustus 2019)

	Buurt(en)	Buurtnetwerk in ontwikkeling (statutaire naam)
1	Statenkwartier	Stichting Argus Buurtplatform Statenkwartier
2	Boschstraatkwartier	---
3	Amby	Stichting Buurtplatform Amby
4	Belfort	Stichting Buurtplatform Belfort-Daalhof
5	Daalhof	
6	Campagne	Vereniging Buurtnetwerk Campagne
7	Céramique	Stichting Buurtplatform Céramique
7	Wyck	Stichting Buurtplatform Wyck
8	Heer	Stichting Buurtplatforms Groot Heer
9	Wittevrouwenveld	Stichting Buurtnetwerk Wittevrouwenveld
10	Limmel	Stichting Buurtraad Limmel
11	Oud-Caberg	Stichting Buurtraad Oud-Caberg
12	Pottenberg	Stichting Buurtraad Pottenberg
13	Dousberg-Hazendans	Stichting Werkgroep Hazendans
14	Wyckerpoort	Stichting Wyckerpoort Actief
15	Nazareth	Buurtbelangen Nazareth (vereniging)
16	Borgharen	Buurtraad Borgharen (vereniging)
17	Itteren	Stichting Dorpsraad Itteren
18	Scharn	Stichting Buurtplatform Scharn
19	Malpertuis	Buurtnetwerk Malpertuis
20	Caberg	----
21	Boschpoort-	Stichting Leefbaarheid Boschpoort/ Bosscherveld
22	Boscherveld	
23	Brusselsepoort	Stichting Buurtplatform Brusselsepoort
24	Jekerkwartier	----
25	De Heeg	Stichting Buurtnetwerk Like De Heeg
26	Kommelkwartier	Stichting Buurtnetwerk Kommelkwartier
27	Binnenstad	Stichting Buurtplatform Binnenstad
28	Heugem	-----
29	Mariaberg	Initiatiefgroep Buurtnetwerk Mariaberg i.o.
30	Sint Maartenspoort	Stichting Buurtnetwerk Us Sint Maartenspoort
31	Heugemerveld	Initiatiefgroep Heugemerveld i.o.
32	Wolder	----
33	Malberg	Stichting BuurtNetwerk Veer Zien Malberg
34	St Pieter	Stichting Buurtnetwerk Jekerdal/Sint Pieter/VillaparkMaastricht
35	Jekerdal	
36	Villapark	
37	Vroendaal	----
38	Biesland	----
39	Randwyck	---
40	Belvédère	---
41	Meerssenhoven	----
42	Frontenkwartier	----
43	Lanakerveld	-----
44	Beatrixhaven	-----

Totaal: 26 buurtnetwerken in ontwikkeling en 2 initiatiefgroepen in 31 buurten

VERSLAG DIALOOGBIJEENKOMST BUURTNETWERKEN 4 SEPTEMBER 2019

Wethouder Mara de Graaf gaf in haar inleiding aan dat in het coalitieakkoord meerdere ambities zijn opgenomen die betrekking hebben op de buurten en dat ze daar met hele college aan werken.

Ten aanzien van de subsidieregeling vertelde wethouder de Graaf dat ze nog bezig is met een alternatief voor de flexibele subsidies en hierin wilt kijken naar de relatie met het wegvallen van het activiteitenbudget voor de negen buurten met veel kwetsbare inwoners. En ook riep ze op om meer gebruik te maken van de regeling bewonersinitiatieven, omdat die nu net zijn bedoeld voor mensen die zich ongeorganiseerd willen inzetten voor de eigen leefomgeving.

Aansluitend vertelde **wethouder Vivianne Heijnen** over de stevige ambitie die het college heeft op burgerparticipatie. Het college wilt een kwaliteitsimpuls realiseren en experimenteren met nieuwe instrumenten. Een belangrijk instrument is de implementatie van een burgerbegroting, waar de raad nog een beslissing over moet nemen of deze in een aantal buurten of stadsbreed wordt ingezet. Ook vertelde ze over een Quicksan, een onderzoek naar de lokale democratie, en nodigde ze iedereen uit voor een bijeenkomst die 30 oktober hierover gaat plaatsvinden.

Na de opening en de inleidingen van wethouders Mara de Graaf en Vivianne Heijnen zijn in vier verschillende groepen de eerder toegezonden stukken (de notitie 'Stand van zaken buurtnetwerken en de conceptregeling 'Nadere regels subsidieverlening buurtnetwerken 2020') besproken.

Thema: Bevindingen in Stand van Zaken buurtnetwerken

De mensen, die al lange tijd actief zijn, kunnen zich over het algemeen goed vinden in de bevindingen. Voor de mensen, die net aan de slag zijn als buurtnetwerker, is het natuurlijk moeilijker om hier iets over te zeggen.

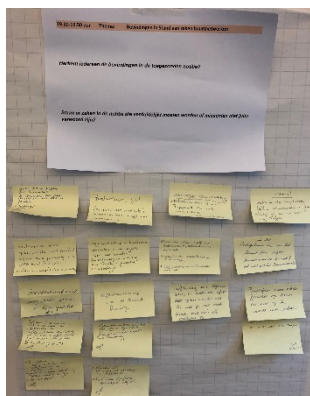
Veel herkenning is er voor de conclusie dat eigenaarschap van bewoners en zelfsturing nog moet groeien en in sommige buurten wellicht niet 100% haalbaar is.

Een belangrijk signaal is dat de afstand met de gemeente door de nieuwe werkwijze groter is geworden. Ze missen vaste contactpersonen op bepaalde thema's en maken zich zorgen dat, nu ze geen vaste gesprekspartner meer zijn van de gemeente, te laat horen van plannen die belangrijk zijn voor hun buurt.

Een laagdrempelig aanspreekpunt, goede/gerichte communicatie en snellere/duidelijkere antwoorden worden sterk aanbevolen.

Van cruciaal belang is de informatie over de buurt om rol van verbinder te kunnen vervullen. Daarnaast is kennisuitwisseling en samenwerking met professionele instanties is een pré. Lang niet alle partijen vinden de weg naar het buurtnetwerk.

Thema: De verbindende rol van een buurnetwerk versus het maken van een buurtanalyse/buurtplan

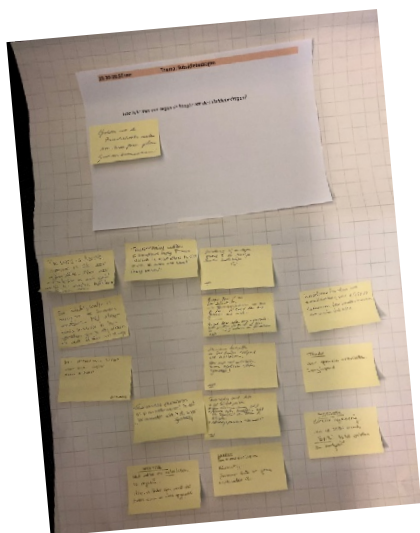

Dat in de regeling is gekozen om meer focus te leggen op de verbindende en stimulerende rol van het buurnetwerk kan rekenen op veel draagvlak onder de aanwezigen. Ook vindt men het zeer positief dat het maken van een buurtanalyse en een buurtplan niet meer verplicht is en dat iedereen zelf - afhankelijk van het eigen (buurt)proces - kan bepalen of en wanneer dit wordt opgepakt. Dat het wel wordt gestimuleerd is prima.

Een enkeling heeft aangegeven dat dit wel een probleem te vinden omdat een aantal buurten hier de afgelopen jaar veel tijd en energie in hebben gestoken. Degenen, die dat niet hebben gedaan, worden nu dus eigenlijk beloond voor iets wat ze volgens de oude regeling wel hadden moeten doen.

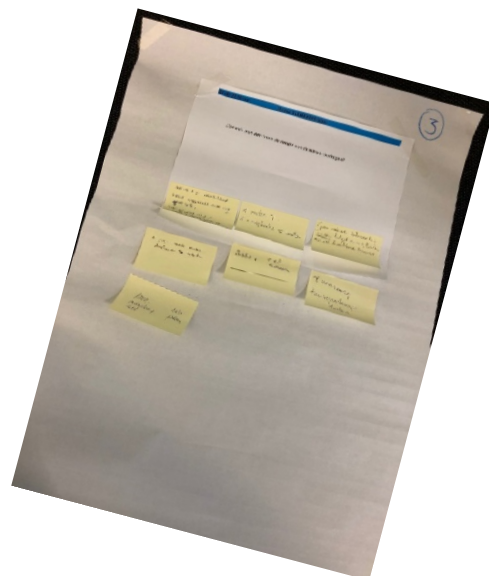
Thema: Subsidiebedragen

Over het algemeen vindt men de subsidiebedragen toereikend. Dit geldt voor zowel degenen die al langer werken met de huidige budgetten als voor de nieuwkomers. Door sommigen wordt het belang van communicatie sterk benadrukt. Anderen geven aan dat ze hun buurtcommunicatie hebben aangepast aan het bedrag dat ze nu krijgen door bijvoorbeeld het buurtblad minder vaak uit te brengen.

Alleen verbinder zijn in de buurt werkt niet. Activiteiten zijn ook belangrijk, zeker in de buurten met veel kwetsbare bewoners. Daarom is het belangrijk dat naast de basissubsidie het verkrijgen van andere (gemeentelijke of niet-gemeentelijke) subsidies makkelijk, in ieder geval minder bureaucratisch, is.

Het alternatief voor de tenders/flexibele subsidies moet gelijktijdig worden besloten, zodat integraal kan worden gekeken naar de consequenties van het wegvallen van het activiteitenbudget voor de desbetreffende 9 buurten die daar nu recht op hebben.

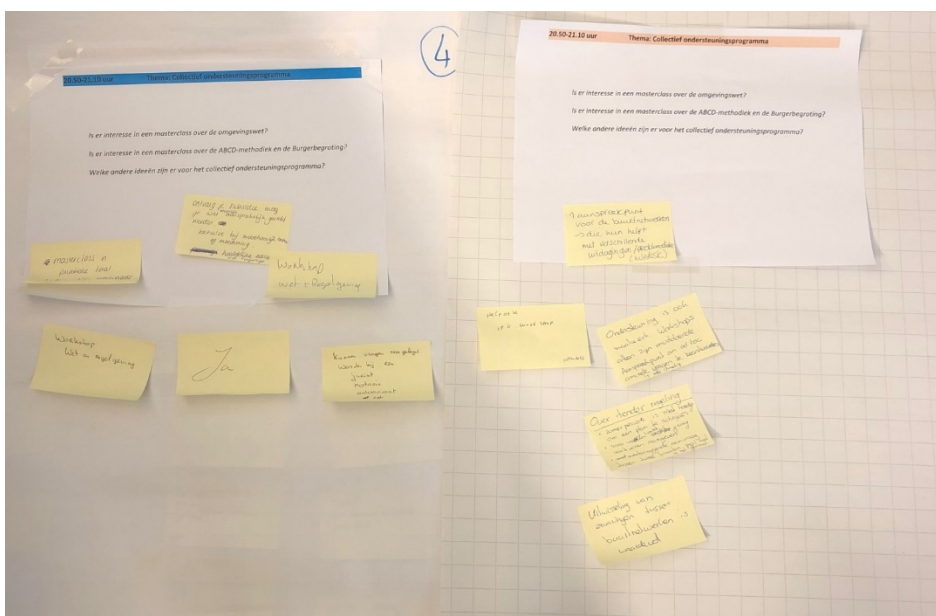
Thema: Collectief ondersteuningsprogramma

Er is veel belangstelling voor de masterclass over de omgevingswet en de masterclass over de ABCD-methodiek en burgerbegroting. Ook de opstartsessie voor beginnende buurtnetwerken in november a.s. wordt gewaardeerd.

Andere suggesties zijn bijvoorbeeld een workshop over wet- en regelgeving en schrijftips voor het maken van een leesbaar plan.

Het van elkaar leren, en dus het onderling uitwisselen van ervaringen tussen de buurtnetwerken, wordt aangeraden.

Tot slot wordt aangegeven dat naast het collectief ondersteuningsprogramma de maatwerkondersteuning per buurtnetwerk zeer belangrijk is en blijft.

Planning 2019

Collegebesluit is voorzien op 23 oktober 2019 (streven voorstel flexibele subsidies gelijktijdig besluit)

Bijeenkomst Burger- en overheidsparticipatie, integrale buurtaanpak, kader buurtnetwerken d.d. 30 oktober 2019

November 2019: opstartsessie voor beginnende buurtnetwerken

- NB De d.d. 3 september 2019 schriftelijk binnengekomen reactie van Argus Buurtplatform is niet opgenomen in dit verslag omdat alle buurtnetwerken, college-, raads- en burgerleden deze reactie reeds rechtstreeks toegezonden hebben gekregen.